

СУМАРНИ ОСВРТ НА СИМПОЗИЈУМ О СТОГОДИШЊИЦИ СМРТИ ВУКА КАРАЏИЋА

У размаку од свега године дана Филолошки факултет Београдског универзитета остварио је двије веома крупне културне и научне манифестације: прву посвећену Његошу (2—3. септембра 1963), а другу Вуку Караџићу (15—19. септембра 1964). Иако обје јубиларног карактера, оне у суштини представљају нарочито значајан допринос у изучавању живота и дјела двају горостаса на пољу нашег културног живота.

Оно што се о једном и другом чуло и расправљало на објема овим заиста богатим научним гозбама Филолошког факултета у Београду, потпуно демантује нека тврђења да су и Његош и Вук тако много проучавани и да је о њима толико писано да је у односу на њих немогуће више рећи нешто ново. Оваква тврђења су и лица ових редова унеколико обесхрабрила кад је у которским архивима прилазио истраживању нових података да би их, одазивајући се позиву, могао сервирати на једном и другом симпозијуму, али је он — иако под комплексом тих тврђења а и непосредног савјета једног фервидног и високоинтелектуалног, али на жалост скептичног, циничног и стерилног познаваоца и поклоника умјетности, а наполе литературе, да не губи вријеме у тражењу нових података о Његошу и Вуку, јер да је, „тражити нешто ново о њима исто што и мусту краву која не може више дати млијека“ — ипак пронашао, и то на једном тако малом, нузгредном и по времену њиховог боравка и дјелатности сасвим краткотрајном терену, већи број нових и веома занимљивих података који доприносе бољем расвјетљавању њихове дјелатности.

Као и симпозијум о Његошу, тако и овај о Вуку, који је био међународног карактера, донио је изненађујуће обиље нових података, нових гледишта и оцјена, пружених и датих од научника-слависта из двадесет земаља: Аустрије, Белгије, Бугарске, Велике Британије, Данске, Демократске Републике Њемачке, Италије, Канаде, Мађарске, Норвешке, Пољске, Румуније, САД, СССР, Федералне Републике Њемачке, Француске, Холандије, Чехословачке, Шведске и Југославије.

Већ приликом свечаног отварања симпозијума, послје уведних ријечи декана Филолошког факултета професора Радована Лалића и поздравних ријечи представника Одбора за Вукову прославу Стевана Дорњешког, председника Српске академије наука и умјетности др Илије Буричића, ректора Београдског универзитета др Божићара Ђорђевића и декана Филозофско-историјског факултета др Ивана Божића, Елизабета Хил, професор славистике на Универзитету у Кембриџу, пошто је поздравила симпозијум овако коректно и елегантном употребом српског језика: „Мени је велика част и задовољство што могу да вас поздравим баш на истом месту где смо се пре девет година, ми чланови велике славистичке породице, расуте по целом свету, окупили после страховита послједњег рата, под окриљем академика Александра Белића, који се током целог свог научног живота трудио да покаже Вуков значај“, својим истовремено бронзаним и велурним гласом који је, с најправилнијом акцентуацијом, одражавао пуну музичку љепоту нашег језика, испунила је свечану дворану Београдског универзитета

следећим откривењем, које је представљало ауспизијум многих других, саопштених током радних састанака симпозијума: „Имала сам необичну срећу да пре кратког времена наиђем на трагове Вукових веза са Великом Британијом. Све сам то сакупила и фотографисала са дозволом Универзитета у Кембриџу, Британског музеја и, нарочито, британског и иностраног Библијског друштва. Овај материјал је диван доказ колико су били свесни у Британији, већ од 1819. године, значаја Вуковог рада не само за оно доба него и за далеку будућност. Осамнаест докумената су записници седница Библијског друштва, у којима се Вук помиње у вези са преводом Светог писма на српски народни језик. У последњем записнику је забележена и Вукова смрт. Петнаест докумената су писма разних личности у којима се такође говори о Вуку. Један дирљив документ је фотографија посвете, написана Вуковом руком, на примерку превода Светог писма из 1847. године, који је послао Библијском друштву. Из докумената се види да је Библијско друштво дало Вуку помоћ од 500 фунти за рад на преводу Светог писма. Већ сама чињеница да се у многим документима помиње Вуково име, све до његове смрти, веома речито говори да су у Великој Британији били потпуно свесни његовог изузетног значаја.“ Завршавајући своје излагање, а уз снажан и дуготрајан аплауз свих присутних, Елизабета Хил је предала декану Филолошког факултета, као поклон симпозијуму, фотокопије 34 докумената о Вуку Караџићу, досад потпуно непознатих.

Врло срећно инаугурисан, рад симпозијума се одвијао у трима секцијама. У првој се расправљало о Вуковом лингвистичком дјелу, у другој о његовој културноисторијској и етнографској дјелатности, а у трећој о његовим међународним везама и сарадњи са страним научницима.

У сесијама свих трију секција измјенивали су се као председавајући само гости, страни научници.

У радном дијелу симпозијума страни научници су учествовали са 32 реферата, а домаћи са 49.

По секцијама су референти и реферати били заступљени како слиједи:

Прва секција: академик, проф. Бохуслав Хавранек (Праг): Развитак Караџићеве норме српског књижевног језика ка општенародној улози; проф. Роберт Оти (Auty), Лондон: Вукова језичка реформа у свјетлу језичког препорода аустријских Словена; проф. др Мате Храсте (Загреб): Језик и правопис у Далмацији у доба народног препорода и Вук Стефановић Караџић; проф. др Милка Ивић (Нови Сад): Вукова улога у нормирању екавске варијанте нашег књижевног језика; проф. др Далибор Брозовић (Задар): Српскохрватски стандардни језик и Вук Стефановић Караџић; академик, проф. др Михаило Стевановић (Београд): Карактер дијалектизама у Вуковом језику; проф. др Карел Хоралек (Праг): Прилог текстологији Вукових фолклорних збирки; кандидат филолошких наука Н. И. Толстој (директан праунук великог писца — Москва): Новаторство и традиција у лингвистичким радovima Вука Караџића; проф. др Франтишек Славоки (Краков): Додатак Санктпетербуршким сравнитељним рјечницима и њихов значај за славистику; проф. др Иван Леков (Софија): Вук Караџић као лингвист-булгарист; др Т. Екман (Амстердам): Вук и његови претходници у области реформе ћирилице с нарочитим обзиром на Ј. Крижанића; проф. др Ј. Хардович (Будимпешта): Планови реформе латиничког правописа 1785. године; Бреда Погорелац (Љубљана): Копитарови лингвистички погледи и Вук Караџић; Карин Давидсон (Упсала, Шведска): Слова у Мирослављевом јеванђељу и њихово значење; др Александар Младеновић (Нови Сад): Слово *ц* пре Вука; Ц. Ст. Клер-Собел (Ванкувер, Канада): Неколико аспеката лексичке интерференције; проф. др Павле Ивић (Нови Сад): Два аспекта Вуковог дела; проф. др Михаило Марковић (Београд): Језик и национал-

на култура; Борислав Дреновац, виши стручни сарадник, Београд: Ирационално у делима Вука Ст. Караџића; академик, проф. др Емил Петровици (Клуџ): Западно-јужнословенска имена мјеста у Малој Влашкој; проф. Едвард Станкјевич (Чикаго): Грамагичка концепција Вука Караџића против схватања његовог времена; проф. др Данило Барјактаревић (Приштина): Питанье гласа јата код Вука; др Асим Пецо (Београд): Говори данашње Херцеговине према Вуковом језику; проф. др Вице Заниновић (Загреб): Вук као писац; Ђорђе Трифуновић (Београд): Вук и стара српска књижевност; проф. др Драгиша Живковић (Нови Сад): Вукова борба за српски песнички језик; проф. др Јанко Јурачић (Љубљана): Вукова језичка и књижевна концепција код Словенаца; проф. др Миливој Павловић (Београд): Еволуција и диференцираност стила Вука Караџића.

Друга секција: др Маја Бошковић-Стули (Загреб): Наш неиспуњени дуг према народним приповијеткама Вуковим; др Б. Н. Путилов (Лењинград): Народне историјске баладе у збиркама Вука Караџића; др Драгослав Антонијевић, научни сарадник, Београд: Вук Караџић и проучавање савременог фолклора; проф. др Бруно Мерић (Милано): О митолошким народним пјесмама; проф. Давид Бајнам (Кембриџ, САД): Вукове пјесме о женидби младих јунака као извор за упознавање основне митологије неких обреда на Балкану; проф. Алберт В. Лорд (Кембриџ, САД): Вукове пјесме у Паријској збирци; проф. др Видо Латковић (Београд): Примери из народне епике у другом издању Вукова Рјечника; др Твртко Чубелић (Загреб): Мјесто и значење Вука Ст. Караџића у науци о народној књижевности; Илија Николић, асистент, Београд: Неки рукописи српских народних песама у лењинградској Публичној библиотеци; академик, проф. др Виктор Новак (Београд): Максимилијан Врховац — претеча Вукових настојања; академик, проф. др Мита Костић (Београд): Стратимировић против Копитара и Вука; проф. др Петар Поповић (Нови

Сад): Вук Караџић и Димитрије Милаковић; Славко Мијушковић, виши научни сарадник, Котор: Вук Караџић и Вук Поповић у списима епархијског архива у Котору; Живојин Бошков, књижевник, Нови Сад: Некролог Вуку; Ђуро Гавела, управник Музеја Доситеја и Вука (Београд): Вук у својој породици; проф. др Иво Франгеш (Загреб): Вук и Мажуранић; др Милорад Живанчевић (Нови Сад): Браћа Мажуранићи, народна песма и Вук; проф. др Радмила Димитријевић (Београд): Вуковац Стојан Новаковић; др Слободан Марковић (Београд): Фолклор у делима савремених писаца; Франц Винке (Ган, Белгија): Вук Караџић као етнограф српског народа; проф. др Цветко Костић (Београд): Социологија села; проф. др Владан Недић (Београд): Старац Милија; др Радмила Пешић (Београд): Сарадња Вука Врчевића са Вуком Караџићем на скупљању народних умотворина; проф. др Мирко Барјактаревић (Београд): Порекло и основне карактеристике становништва Вуковог завичаја; проф. др Алојз Шмаус (Минхен): Вуков појам народа и његово схватање културе; проф. др Дејан Медаковић (Београд): Вук и српска историја уметности; Радмила Петровић, научни сарадник (Београд): Народна музика Вуковог Јадра; Драгослав Девић, доцент Музичке академије, Београд: Мелодије Вукових песама.

Трећа секција: Н. И. Кравцов (Москва): Проучавање дјелатности и рада Вука Караџића у Совјетском Савезу; проф. Радован Лалић (Београд): Вук Караџић и Руси; др Голуб Добрашиновић (Београд): Вук и Кепен; др Витомир Вулетић (Нови Сад): Измаил Срезњевски и Вук Караџић; канд. филолошких наука В. Ј. Гусев (Лењинград): Фолклористичка дјелатност Вука Караџића у оцјени руске литературе; др Цветанка Организјева (Скопље): Преводи јуначких песама из Вукове збирке у руској књижевности за Вукова живота; академик И. К. Белодед (Кијев): Вук Караџић и Украјина; проф. др Ђорђе Живановић (Београд): Први Вукови сусрети с Пољацима; проф.

др М. Јакубјец (Вроцлав, Пољска): Почети Вукове славе у пољској књижевности критички XIX вијека; др П. Новотни (Будишин, ДРН); Вук Караџић и Лужички Срби; академик, проф. Јулије Доланоки (Праг): Вук Караџић у чешкој књижевности; др А. Галис (Осло): Вук Караџић и норвешки Вук, Ивар Осен — покушај поређења; проф. др Рудолф Јагодич (Беч): Вуков живот и рад у Бечу; проф. др Зоран Константиновић (Београд): Вук Караџић у Аустрији; проф. др Херберт Појкерт (Јена): Јаков Грим и Словени; проф. др Миљан Мојашевић (Београд): Гримов превод и примерак Караџићеве Граматике; академик, проф. др Душан Недељковић (Београд): Вук Караџић, Леополд Ранке и Карл Маркс; проф. др Максимилијан Браун (Гетинген): Вукове гјесме код Енгелса; др Манфред Јенихен (Источни Берлин): Њемачка штампа о Вуковом боравку у Берлину; др Иштван Пот (Будимпешта): Српско хрватска народна поезија у мађарској књижевности у Вуково доба; проф. др Јоланда Маркијори (Падова): Вук Караџић у Италији; Или-

ја Конев, виши научни сарадник, Софија: Вук Караџић и Бугари; проф. др Харалампје Поленак-овић (Окопље): Вук код Македонаца; проф. др Раду Флора (Београд): Вук и Румуни — покушај синтезе.

Истакнути научник совјетски академик Виктор Владимирович Виноградов говорио је на завршној свечаној пленарној сједници симпозијума о револуционарној улози Вука Караџића у формирању српског књижевног језика.

Можда више него анализа горњих тако бројних и тако разноврсних реферата — која би у овом случају могла бити само парцијална јер је писац ових редова могао присуствовати једва једној њиховој трећини — сами њихови наслови убједљиво доказују не само садашње огромно интересовање домаћих и страних научника за богато и разноврсно дјело Вука Караџића већ у пуној мјери истичу величину његовог овестраног значаја како у развоју нашег језика и књижевности, тако и у развоју славистике уопште.

Славко МИЈУШКОВИЋ

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ИСТОРИЈСКОГ ИНСТИТУТА У ТИТОГРАДУ У 1964. ГОДИНИ

Савјет Института

Савјет Института је разматрао cjелокупну активност установе и са успјехом утицао на његов рад. У првом полугодишту радом је руководио ранији Савјет, биран на основу закона о организацији научног рада. На сједници Савјета, одржаној 31. I 1964. претресан је извјештај о раду Института у 1963. години, одобрен завршни рачун за 1963. годину, по конкурсу извршен избор секретара I Одјељења, одлучено да се распише конкурс за звање сарадника или вишег научног сарадника. Рад др Николе Шкерковића о црногорским племенима није узет у обзир за објављивање у 1964. години, пошто је план раније био утврђен. На другој сједници (15. и 16. VII) извр-

шено је конституисање Савјета на бази Основног закона о органима управљања у установама и за гред сједника Савјета изабран др Душан Вучковић. Сви чланови радне заједнице су чланови Савјета (ужи Савјет), а у Савјет улазе још и три члана које именује Извршно вијеће (проширени Савјет). На истој сједници извршен је и избор Управног одбора од 5 чланова као и два замјеника чланова Управног одбора. У Управни одбор изабрани су: Буро Вујовић, Радоман Јовановић, Славко Станишић, Радоје Пајовић и директор Института, др Димо Вујовић, који је члан Управног одбора по положају. За замјенике су изабрани: Јован Божовић и Слободанка Шћеповић.

На истој сједници је условно донесен финансијски план за 1964.